

Time: 2.30 Hours

Total Marks: 75

- N.B.:** 1. All Questions are Compulsory.
2. All Questions carry equal marks.
3. Figures to the right indicate marks.

Q1 A. Define the term Archaeology and explain the scope of Archaeology in India. 15

OR

Q1 B. Explain in details on Dating Methods.

Q2 A. Explain the nature and achievements of Paleolithic cultures. 15

OR

Q2 B. State the features of Chalcolithic cultures.

Q3 A. Assess the development stages of Harappan Civilization. 15

OR

Q3 B. Discuss the various reasons for the decline of the Harappan civilization.

Q4 A. Give an outline of Painted Grey-ware culture of India with special reference to the excavated sites. 15

OR

Q4 B. Evaluate the important features of the Megalithic sites in Early India.

Q5. Write Short Notes (Attempt ANY 3) 15

- A. Archaeological sites
- B. Chief features of Neolithic cultures
- C. Technology of Harappan Civilization
- D. North Black polished ware sites

*****

मराठी रूपांतर

वेळ: २.३० तास

एकूण गुण: ७५

- सूचना: १. सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
३. उजवीकडील अंक गुण दर्शवतात.

प्र १ अ. पुरातत्व या शब्दाची व्याख्या करा आणि भारतातील पुरातत्वशास्त्राची व्याप्ती स्पष्ट करा. १५
किंवा

प्र १ ब. कालमापन पद्धतीबद्दल सविस्तर स्पष्टीकरण द्या.

प्र २ अ. पुराश्मयुगीन संस्कृतीचे स्वरूप आणि कामगिरी स्पष्ट करा. १५
किंवा

प्र २ ब. ताम्रपाषाण कालीन संस्कृतीची वैशिष्ट्ये सांगा.

प्र ३ अ. हडप्पा संस्कृतीच्या विकासाच्या टप्प्यांचे मूल्यांकन करा. १५
किंवा

प्र ३ ब. हडप्पा संस्कृतीच्या न्हासाच्या विविध कारणांची चर्चा करा.

प्र ४ अ. उत्खनन केलेल्या स्थळांच्या संदर्भात भारतातील चित्रीत मृदभांड (PGW) १५
संस्कृतीचा विशेष मागोवा घ्या.
किंवा

प्र ४ ब. प्रारंभिक भारतातील महापाषाण संस्कृतीच्या (मेगालिथिक) स्थळांच्या महत्त्वाच्या वैशिष्ट्यांचे मूल्यमापन करा.

प्र ५. टिपा लिहा (कोणत्याही ३) १५

- अ. पुरातत्व स्थळे
ब. नवाश्मयुगीन (निओलिथिक) संस्कृतीची मुख्य वैशिष्ट्ये
क. हडप्पा संस्कृतीचे तंत्रज्ञान
ड. उत्तरेकडील काळी चमकदार मृदभांड स्थळे

*****